

Урок № 15 Тема. Зведення дробів до НСЗ. Порівняння дробів

Мета: доповнити знання учнів правилом порівняння дробів з різними знаменниками; систематизувати вивчений з приводу порівняння дробів матеріал, завершити формування вмінь знаходити НСЗ і зводити дробі до найменшого спільного знаменника.

Тип уроку: засвоєння та систематизація знань.

Хід уроку

I. Перевірка домашнього завдання і актуалізація опорних знань

✎ Ця тема є основою теми «Додавання і віднімання дробів», тому треба ретельно перевірити виконання домашнього завдання учнями, щоб своєчасно виправити можливі помилки.

Роботу можна виконати в ігровій формі «Знайди помилку».

Учитель заздалегідь записує на відкидній дошці розв'язання домашніх вправ, «припустившись» кількох найтиповіших помилок (неправильно знайдено спільний знаменник, неправильно обчислений додатковий множник; не виконано множення чисельника на додатковий множник тощо).

Завдання учнів при цьому — звірити свої розв'язання з тим, що вони бачать на дошці, та знайти помилки й пояснити їх причину.

Після такої роботи можна ще раз повторити основні поняття, терміни та алгоритми, що їх було вивчено на попередньому уроці й перейти до наступного етапу уроку.

II. Завершення формування нових знань, систематизація раніше набутих знань

Завдання 1. Порівняйте дріб $\frac{3}{7}$ з дробом: а) $\frac{2}{7}$; б) $\frac{3}{8}$; в) $\frac{8}{8}$; г) $\frac{4}{3}$.

Якими правилами ви скористалися, щоб виконати це завдання?

Завдання 2. Порівняйте дріб $\frac{3}{7}$ з дробом: а) $\frac{2}{14}$; б) $\frac{1}{28}$; в) $\frac{1}{42}$.

Чи зможете ви виконати це завдання, скориставшись яким-небудь з правил, використаних у завданні 1?

✎ Після обговорення проблеми деякі учні можуть рамі запропонувати такий шлях виконання або звести дробі до спільного знаменника або (можуть бути й такі) до спільного чисельника. Вчителю слід наголосити на тому, що зведення дробів до спільного знаменника є традиційним способом порівняння дробів з різними знаменниками, і обов'язково наголосити на тому, що це правило не відмінняє, а доповнює вивчене раніше.

Результатом усіх міркувань може стати конспект 10.

Конспект 10

Порівняння звичайних дробів

а) з однаковими знаменниками: $\frac{a}{b} > \frac{c}{b}$, якщо $a > c$;

б) з однаковими чисельниками: $\frac{a}{b} > \frac{a}{c}$, якщо $b < c$;

в) правильного з неправильним: $п < н$;

г) з різними знаменниками: щоб порівняти $\frac{a}{b}$ і $\frac{c}{d}$ (якщо п. в) б) не діють), зведіть до НСЗ і див. п. а).

Приклад: а) $\frac{3}{7} > \frac{2}{7}$, бо $3 > 2$;

б) $\frac{3}{7} > \frac{3}{8}$, бо $7 < 8$;

в) $\frac{3}{7} < \frac{8}{8}$, $\frac{3}{7} < \frac{4}{3}$, бо $\frac{3}{7}$ — правильний дріб, а $\frac{8}{8}$ і $\frac{4}{3}$ — неправильні дробі

$$\text{г) } \frac{^2_3}{7} > \frac{^1_2}{14} \quad \text{НСК}(7; 14) = 14 = \text{НСЗ}; \quad 14 : 7 = 2, \quad 14 : 14 = 1, \quad \frac{6}{14} > \frac{2}{14}, \quad 6 > 2$$

* Якщо є учні, що цікавляться математикою, можна ознайомитись з іншими способами порівняння звичайних дробів (наприклад, 1) за доповненням дробів до 1: $\frac{18}{19}$ і $\frac{19}{20}$ мають доповнення до 1: $\frac{1}{19}$ і $\frac{1}{20}$ відповідно, отже, $\frac{1}{19} > \frac{1}{20}$ (див. приклад б), тому $\frac{18}{19} < \frac{19}{20}$ - згідно із властивістю віднімання;

$$2) \text{ порівняння з половиною: } \frac{237}{954} < \frac{145}{190}, \text{ бо } \frac{237}{954} < \frac{1}{2}, \frac{145}{190} > \frac{1}{2} \text{ іт. ін.)}$$

III. Формування вмінь

✎ На уроці, в основному, продовжується робота з формування вмінь знаходити НСЗ для кількох звичайних дробів і зводити дані дроби до НСЗ за алгоритмом. Тому доцільним буде розв'язати такі вправи:

1. Зведіть до найменшого спільного знаменника дроби:

$$\text{а) } \frac{5}{24}, \frac{11}{16} \text{ і } \frac{7}{96}; \text{ б) } \frac{7}{36}, \frac{13}{20} \text{ і } \frac{5}{48}; \text{ в) } \frac{2}{9}, \frac{7}{27}, \frac{11}{18} \text{ і } \frac{5}{6}.$$

$$2. \text{ Порівняйте дроби: а) } \frac{2}{7} \text{ і } \frac{3}{8}; \text{ б) } \frac{1}{3} \text{ і } \frac{5}{14}; \text{ в) } \frac{5}{21} \text{ і } \frac{4}{15}; \text{ г) } \frac{11}{12} \text{ і } \frac{17}{18}.$$

$$3. \text{ Розмістіть у порядку зростання дроби: } \frac{1}{2}; \frac{3}{4}; \frac{2}{5}; \frac{3}{10}; \frac{9}{10}; \frac{3}{5}.$$

$$4. \text{ Розмістіть дроби в порядку спадання: } \frac{1}{6}; \frac{3}{10}; \frac{5}{14}; \frac{7}{15}; \frac{11}{21}; \frac{16}{35}.$$

Додатково можна запропонувати учням такі завдання:

1. Дано три цифри: 2; 5; 7. З них можна скласти правильні дроби, наприклад: $\frac{5}{27}$ і т. д.

Складіть з цих цифр найбільший та найменший правильний дріб.

$$2. \text{ Скоротіть: а) } \frac{3 \cdot 4}{5 \cdot 8}; \text{ б) } \frac{2 \cdot 6}{6 \cdot 9}; \text{ в) } \frac{8 \cdot 9 \cdot 10}{9 \cdot 10 \cdot 16}; \text{ г) } \frac{15 \cdot 17 - 15 \cdot 6}{15 \cdot 17 + 15 \cdot 6}; \text{ д) } \frac{81 \cdot 17 - 15 \cdot 81}{81 \cdot 17 + 81 \cdot 4}.$$

3. Виконайте дії і скоротіть результат:

$$\text{а) } \frac{11}{12} - \frac{5}{12}; \text{ б) } \frac{5}{14} + \frac{2}{14}; \text{ в) } 3 \frac{7}{18} - 1 \frac{1}{18}; \text{ г) } 4 \frac{6}{15} + 3 \frac{4}{15}.$$

IV. Підсумки уроку

Оберіть найзручніший спосіб порівняти числа:

$$\frac{1}{2} \text{ і } \frac{1}{3}; \frac{3}{8} \text{ і } \frac{5}{8}; \frac{1}{2} \text{ і } 1\frac{2}{3}; \frac{1}{2} \text{ і } \frac{2}{5}; \frac{3}{11} \text{ і } \frac{1}{6}.$$

V. Домашнє завдання

1. Порівняйте дроби: а) $\frac{2}{3}$ і $\frac{3}{4}$; б) $\frac{5}{16}$ і $\frac{7}{20}$; в) $\frac{3}{7}$ і $\frac{11}{29}$; г) $\frac{31}{54}$ і $\frac{19}{36}$.
  2. Зведіть до найменшого спільного знаменника дроби:
а) $\frac{5}{21}$, $\frac{6}{35}$ і $\frac{14}{15}$; б) $\frac{5}{48}$, $\frac{23}{64}$ і $\frac{7}{80}$; в) $\frac{4}{15}$, $\frac{17}{20}$, $\frac{11}{12}$ і $\frac{3}{10}$.
  3. Розмістіть дроби в порядку зростання: $\frac{2}{3}$; $\frac{5}{6}$; $\frac{7}{8}$; $\frac{7}{12}$; $\frac{9}{16}$; $\frac{17}{24}$.
  4. Виконайте дії: а) $4\frac{7}{12} - 1\frac{3}{12} + 14\frac{1}{12} - 6\frac{11}{12}$; б) $2\frac{1}{3} + 1\frac{2}{3} - \left(\frac{3}{8} + 1\frac{7}{8}\right)$.
-